

Ny kraft: Endelige tillatelser og utbygging

4. kvartal 2015

Dette er en oversikt over Olje- og energidepartementets (OED), fylkeskommunenes og Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) vedtak om konsesjon og konsesjonsfritak for nye kraftprosjekter, og innrapportert oppstart av ny kraftproduksjon. Oversikten omfatter ny vannkraft og vindkraft i Norge, og status for godkjenning av anlegg for elsertifikatordningen. For vannkraftprosjekter skilles det mellom opprusting og utvidelse, små vannkraftverk samt vannkraft over 10 MW.

Spørsmål kan rettes til Seksjon for ressurs og kraftproduksjon i NVE, v/David E. Weir (tlf. 22 95 93 52) eller Seming Skau (tlf. 22 95 94 17).

Tillatelser, vedtak og saker til behandling

I fjerde kvartal 2015 ble det gitt endelig tillatelse av OED, NVE eller fylkeskommunen til vann- og vindkraftproduksjon med en samlet forventet årsproduksjon på om lag 1 TWh, fordelt på 0,4 TWh vindkraft og 0,6 TWh vannkraft. Det ble gitt endelig avslag til 0,2 TWh vannkraftproduksjon og 0,4 TWh vindkraftproduksjon. I løpet av 2015 er det sammenlagt gitt endelig tillatelse til 3,7 TWh ny kraftproduksjon og 3,4 TWh har fått endelig avslag. Dette er en økning fra 2014 hvor det ble gitt endelig tillatelse til 2,6 TWh ny kraftproduksjon og 2,5 TWh fikk endelig avslag.

I fjerde kvartal ga myndighetene endelig konsesjon eller konsesjonsfritak til 23 små vannkraftverk med en estimert samlet kraftproduksjon på 284 GWh. I samme periode ga myndighetene samlet sett endelig avslag til 24 søknader om små vannkraftverk. I 2015 ble det samlet gitt endelig tillatelse til 92 små vannkraftverk med en samlet årsproduksjon på 0,9 TWh. Sammenlignet med 2014 er det gitt tillatelse til fem færre prosjekter og endelig avslag til 10 flere prosjekter.

I fjerde kvartal ga OED konsesjon til to større opprustings- og utvidelsesprosjekter som er Nedre Otta kraftverk i Sel kommune på 244 GWh og nytt Einunna kraftverk med økt regulering av magasinet Markbulia på 48 GWh i Follidal kommune endelig konsesjon.

Det ble gitt endelig tillatelse til syv opprustings- og utvidelsesprosjekter for vannkraft med en samlet produksjonsøkning på 0,4 TWh. Samlet er det i 2015 gitt endelig tillatelse til 17 opprustings- og utvidelsesprosjekter med en samlet årsproduksjon på 0,6 TWh og 0,3 TWh nye kraftverk med installert effekt over 10 MW. Sammenlignet med 2014 innebærer dette en dobling i antall prosjekter og årsproduksjon for opprustings- og utvidelsesprosjekter. For kraftverk over 10 MW er det gitt endelig tillatelse til samme antall, men samlet årsproduksjon var på 0,5 TWh, noe som er mindre enn hva det ble gitt tillatelse til i 2014.

Totalt behandlet NVE 197 småkraftsøknader i 2015. Av disse fikk 78 små vannkraftverk tillatelse eller positiv innstilling til OED/fylkeskommunene. 63 søknader ble avslått eller fikk negativ innstilling, mens 56 søknader ble trukket.

NVE konstaterer at trenden fra 2013 og 2014, med reduksjon i antall innkomne småkraftsøknader, er ytterligere forsterket i 2015, og at prosjektene gradvis blir mindre. Samtidig ser vi også at det er flere som trekker søknadene sine når vi begynner saksbehandlingen. Det har også vært en økt trend med at både prosjekter og selskaper skifter eiere, og både norske og utenlandske selskap har kommet inn

som nye eiere. Når det gjelder de enkelte prosjekt er NVEs inntrykk at de gjennomgående mer teknisk krevde enn for få år siden.

For store vannkraftprosjekter ble det oversendt positive innstillinger til OED på til sammen 595 GWh, der andelen opprustning og utvidelse utgjorde litt over halvparten av potensiell ny kraft.

OED har i fjerde kvartal gitt endelig konsesjon til to vindkraftverk med en samlet årsproduksjon på 0,4 TWh. Dette er Sørfjord vindkraftverk i Tysfjord kommune og Kjølberget vindkraftverk i Våler kommune i Solør.

Sammenlignet med 2014 er det gitt tillatelse til 1 TWh mer vindkraftproduksjon i 2015. Det er gitt avslag til 2,6 TWh vindkraftproduksjon i 2015 mot 1,9 TWh i 2014.

I 2015 er det trukket vann- og vindkraftprosjekter med en samlet årsproduksjon på om lag 2,4 TWh.

Sammenlignet med utgangen av 2014 er det nå 3,4 TWh mer produksjon som har endelig tillatelse til å bygge ut, men som ikke er registrert som bygd eller under bygging. Samlet produksjonsmengde er på 17,8 TWh, fordelt på 12,8 TWh vindkraft og 5 TWh vannkraft. Tabellen under viser fylkesvis fordeling av dette potensialet for ny produksjon fordelt på små vannkraftverk, vannkraftverk over 10 MW inkludert opprustning og utvidelse og vindkraftverk.

Fylke	Små vannkraftverk		Over 10 MW inkludert opprustning og utvidelse		Vindkraft	
	Antall	GWh	Antall	GWh	Antall	GWh
Østfold	2	8	1	0		
Akershus	1	5				
Hedmark	8	41	2	73	2	480
Oppland	9	49	3	277		
Buskerud	15	58	5	149		
Vestfold	1	1				
Telemark	22	91	3	60		
Aust-Agder	10	158	1	46		
Vest-Agder	32	151	4	63	3	919
Rogaland	35	232	3	47	19	2 534
Hordaland	57	443	7	112	2	147
Sogn og Fjordane	70	626	10	543	5	347
Møre og Romsdal	45	278	5	47	3	1 190
Sør-Trøndelag	21	136	3	2	9	3 707
Nord-Trøndelag	18	124	1	69	5	983
Nordland	62	626	4	159	4	834
Troms	24	183	3	136	3	843
Finnmark	3	49	1	4	3	825
Totalsum	435	3259	56	1 788	55	12 809

Byggeaktivitet og idriftsettelse

Ved utgangen av 2015 er det registrert om lag 2,3 TWh vannkraft som er under bygging, men ikke noe ny vindkraftproduksjon. Om lag halvparten av vannkraftproduksjonen under bygging er knyttet til opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftanlegg.

I fjerde kvartal 2015 er det registrert satt i drift syv nye små vannkraftverk med en samlet årsproduksjon på 42 GWh og 10 GWh tilknyttet to opprustings- og utvidelsesprosjekter. I fjerde kvartal ble vindkraftverket Skomakerfjellet satt i drift, med forventet årsproduksjon på til sammen 36 GWh.

I 2015 er det satt i drift om lag 0,4 TWh ny vannkraftproduksjon og 65 GWh ny vindkraftproduksjon. Dette er en nedgang fra 2014, men vil kan variere fra år til år avhengig av større enkeltprosjekter. Ved utgangen av 2015 er midlere årsproduksjon for vannkraftsystemet på 132,3 TWh og forventet årsproduksjon for vindkraftverkene er på 2,5 TWh.

Godkjenning for elsertifikatsystemet

I elsertifikatsystemet ble det i fjerde kvartal godkjent 6 nye anlegg, med en samlet årsproduksjon på 45 GWh. I løpet av 2015 er til sammen 0,6 TWh godkjent i elsertifikatsystemet. Sammenlagt er nå 2,9 TWh godkjent i elsertifikatsystemet, hvorav nær tre fjerdedeler inngår i måloppnåelsen på 28,4 TWh.

I tredje kvartal 2015 åpnet NVE opp for søknader innenfor utvidet overgangsordning for elsertifikater. Utvidelsen gjelder fra 1.1.2016 og omfatter alle nye vannkraftanlegg som har hatt byggestart etter 1. januar 2004. I fjerde kvartal kom det inn 85 søknader og totalt er det 188 søknader under behandling ved siste årsskifte.

Tabeller

Tabell A: Endelig konsesjon/fritak	4. kvartal 2015			Sum 2015		
	Teknologi	Antall	MW	GWh	Antall	MW
Små vannkraftverk (<10 MW)	23	84	284	92	270	863
Opprusting og utvidelse	7	126	366	17	206	565
Vannkraft > 10 MW	0	0	0	6	83	279
Vindkraft	2	130	360	8	657	2 014
Sum	32	339	1 010	123	1 216	3 721

Tabell A viser hovedtall for saker der det har blitt gitt endelig tillatelse til realisering av kraftproduksjon i løpet av kvartalet og i sum for hele året. Tallene inkluderer vedtak om konsesjonsfritak, men ikke om konsesjonsplikt. Disse tallene inngår i tabell D, såfremt kraftverkene ikke er bygget og satt i drift. Saker som er til klagebehandling er ikke inkludert.

Tabell B: Endelig avslag	4. kvartal 2015			Sum 2015		
	Teknologi	Antall	MW	GWh	Antall	MW
Små vannkraftverk (<10 MW)	24	68	188	68	220	653
Opprusting og utvidelse	0	0	0	2	0	39
Vannkraft > 10 MW	0	0	0	1	30	101
Vindkraft	2	160	430	8	829	2 634
Sum	26	228	618	79	1 079	3 427

Tabell B viser hovedtall for saker det er gitt endelig avslag på søknad om tillatelse til realisering av kraftproduksjon. Dette gjelder søknader avsluttet i løpet av kvartalet og i sum for hele året. Saker som er til klagebehandling er ikke inkludert.

Tabell C: Ny produksjon	4. kvartal 2015			Sum 2015		
	Teknologi	Antall	MW	GWh	Antall	MW
Små vannkraftverk (<10 MW)	7	15	42	34	92	311
Opprusting og utvidelse	2	3	10	5	12	47
Vannkraft > 10 MW	0	0	0	1	14	47
Vindkraft	1	13	36	3	23	65
Sum	10	31	88	43	141	470

Tabell C viser hovedtall for nye kraftverk som er satt i drift, så fremt NVE har fått melding om dette.

Teknologi	Under bygging			Gitt tillatelse, ikke bygd			Sum endelig tillatelse, ikke idriftsatt		
	Antall	MW	GWh	Antall	MW	GWh	Antall	MW	GWh
Små vannkraftverk (<10 MW)	45	195	610	436	1 044	3 259	481	1 239	3 870
Opprusting og utvidelse	16	603	1 102	40	401	790	56	1 004	1 892
Vannkraft > 10 MW	6	207	539	16	323	998	22	530	1 537
Vindkraft	0	0	0	55	4 568	12 808	55	4 568	12 808
Sum	67	1 005	2 251	547	6 336	17 855	614	7 341	20 107

Tabell D viser hovedtall for prosjekter som har endelig tillatelse, men som ikke er satt i drift, fordelt på prosjekter under bygging og prosjekter der bygging ikke er startet. For noen prosjekter kan det være igangsatt bygging av bare deler av produksjonen tillatelsen gir rom for. Dataene inkluderer ikke saker som er til klagebehandling.

Tabell E: Totalt antall saker til behandling hos myndighetene, og saker hvor utredningsprogram er fastsatt

Teknologi	Saker til behandling			Utredningsprogram fastsatt		
	Antall	MW	GWh	Antall	MW	GWh
Små vannkraftverk (<10 MW)	450	1 279	3 953	0	0	0
Opprusting og utvidelse	54	796	1 575	1	0	32
Vannkraft > 10 MW	30	949	2 663	1	24	61
Vindkraft	41	4 895	13 987	14	1 889	5 894
Sum	575	7 919	22 178	16	1 913	5 987

Tabell E viser saker som ved utløpet av kvartalet fortsatt er i saksbehandlingsprosess i NVE, OED eller fylkeskommunen, og som ikke har endelig vedtak. Dette inkluderer meldinger, søknader og saker til klagebehandling. Tabellen inkluderer også saker som er til vurdering av konsesjonsplikt. Noen sakstyper er ikke inkludert. Dette gjelder saker stilt i bero, vindkraftsaker etter havenergilooven, og saker om revisjon av vilkår for vannkraftverk. I tillegg vises saker hvor utredningsprogram er fastsatt. Vær oppmerksom på at saker til behandling omfatter flere stadier og myndigheter i saksbehandlingen.

Tabell F: Elsertifikater	4. kvartal 2015			Sum 2015		
	Antall	MW *	GWh *	Antall	MW *	GWh *
Innkommne søknader				85		
Godkjente anlegg	6		45	59		570
<i>Av dette: I overgangsordningen</i>				13		38
<i>Av dette: Ikke i overgangsordningen</i>				46		532
Avslag	0	0		2	5	

Tabell F viser NVEs vedtak når det gjelder søknad om godkjenning for elsertifikatsystemet. Se også [NVEs nettsider](#) for en prosjektvis oversikt.

* MW- verdier gjelder vises ikke for godkjente anlegg i denne rapporteringen da grunnlagsdata er oppdatert og ikke kan sammenlignes med tidligere rapporter.

Om rapporten

Oversikten er utarbeidet av NVE og blir publisert hvert kvartal. Rapporten viser oppdaterte tall for foregående kvartal og totaltall for kalenderåret. Rapporten publiseres en måned etter kvartalets slutt, for å sikre tid til at klagefrist kan løpe og til kvalitetssikring av tallgrunlaget.

Oversikten viser summen av endelige tillatelser¹ gitt av energimyndighetene. Et vedtak er endelig enten når NVEs eller fylkeskommunens vedtak ikke påklages eller når OED har gjort vedtak etter klagebehandling eller innstilling. Søknadsprosessen og saksgang varierer noe avhengig av konsesjonstype. Beskrivelse av saksgang for konsesjonssaker kan finnes på [NVEs internettsider](#)².

Tallene i denne oversikten vil ikke direkte kunne sammenlignes med tall for NVEs vedtak isolert sett, fordi NVEs vedtak kan klages inn til OED. En klage gjør at endelig vedtak kommer senere og at utfallet av myndighetenes vurdering kan bli endret.

Informasjonen er basert på NVEs databaser, som også inneholder informasjon om OEDs vedtak. Informasjonen i databasene registreres hovedsakelig manuelt, og det tas forbehold om mulige feil og unøyaktigheter.

Oversikten over utbygd vannkraft er basert på løpende innrapportering fra utbyggerne. Informasjon om anlegg som er under bygging hentes fra flere kilder, særlig godkjenning av detaljplaner, men også fra media og direkte kontakt med utbyggere.

¹ Med "endelig tillatelse" menes endelig konsesjon eller fritak for konsesjonsplikt der vedtaket enten ikke er påklaget eller er ferdig klagebehandlet. Vi gjør oppmerksom på at det kreves ytterligere myndighetsgodkjenning av NVE og/eller andre før et kraftverk kan bygges, avhengig av sakstype.

² <https://www.nve.no/energiforsyning-og-konsesjon/>